

A magyar tudomány ünnepé

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
PROGRAMSOROZATA

KIEMELT PROGRAMOK

AZ MTA TUDOMÁNYOS OSZTÁLYAINAK
PROGRAMJAI

TOVÁBBI PROGRAMOK AZ MTA SZÉKHÁZBAN

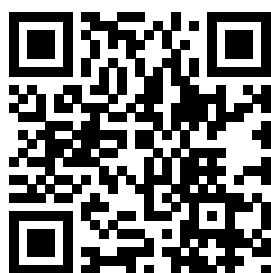

PROGRAMFÜZET | 2022

WWW.MTA.HU

Kérjük, kísérje
figyelemmel online
közvetítéseinket az MTA
YouTube-csatornáján.

www.youtube.com/MTA1825

MTA 1825

Freund Tamás
a Magyar Tudományos Akadémia
elnöke

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Tudomány Iránt Érdeklődők!

Kedves Vendégeink!

„A való pedig, akárki mit mond, többet ér a képzeletnél” – írja Széchenyi István *Világ* című munkájában. Sokrétű igazság ez, és bátorság kell, hogy az ember eszerint éljen. Miért sokrétű, és miért kell bátorság a valósághoz? Miért életbe vágó, hogy mindenkor a tudomány legfrissebb eredményeire figyelemmel alkalmazkodjunk a valósághoz, és ha szükséges, a jobb jövő érdekében akár át is rendezzük életünket?

Emberi természetünk eredendően hajlik arra, hogy a nehézségeket megkerüljük. Félünk a súlyos betegségtől, ezért nem merünk orvoshoz menni. Félünk a szereket elvesztésétől, ezért kerüljük a konfrontációt.

Félünk a teljes önmagunkat igénylő valóságos kapcsolódásoktól, ezért inkább a virtuális valóságba mene-

külünk. És általában félünk szembesülni a világ erőnket, lehetőségeinket meghaladó problémáival – a háborúval, a világháborúval, a klímaváltozással –, ezért a félelem nyomán felgyűlt feszültségeinket arctalan online platformokon vezetjük le, vagy sokan megkönnyebbülést keresve az áltudományok világába menekülnek.

Pedig „a való, akárki mit mond, többet ér a képzeletnél”. Egy betegséggel időben szembesítve valódi gyógymódra találhatunk, vagy legalább méltó módon tudjuk elrendezni életünket. Valóságos emberi kapcsolatokban valódi segítségre és örömeire lelhetünk. Csak a tudomány által leírt valóság ismerete és az annak bázisán való közös cselekvés hozhat megoldást a szorongató globális válságokra, legyen szó a felmelegedésről, egy új vírusról vagy a társadalmi feszültségek békés kezeléséről.

A valóság megismerése és az ehhez illeszkedő életvitel kialakítása munkát igényel és alázatot. De amit ismerünk, attól nem félünk. Sőt, zsidó-keresztény gyökerű európai kultúránk forrása, a *Biblia* szerint megismerni annyi, mint megszeretni. A tudomány pedig – ahogy idei mottónk mondja –: út a világ megismeréséhez. Vagyis: a világ szeretetéhez. A tudomány a valóság ismeretére és szeretetére nevel. A tudomány ünnepe tehát: a valóság ünnepe.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Idén 19. alkalommal kerül sor a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatra, amelynek nyitányát minden évben november 3-a jelenti, és amelybe hosszú heteken át a teljes magyar tudományosság bekapcsolódik szerte a Kárpát-medencében. Mindnyájan tudjuk, hogy 197 évvel ezelőtt Széchenyi István ezen a napon ajánlotta fel birtokainak éves jövedelmét egy tudós társaság alapítására. November 3-a így szimbolikusan a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását jelenti: kiemelt nap a magyar tudományosság és a teljes magyar nemzet történetében. 197 évvel ezelőtt ezen a napon a felsőtáblához tartozó gróf beült az akkori megyeházán tartott kerületi ülésre, és a felismert igazság erős impulzusától vezérelve váratlanul szót kért. A megfelelő helyen, a kellő pillanatban. És amit mondott, az meghatározta a magyar tudomány és a magyar nemzet sorsának alakulását.

„Hallgatni, mikor beszélni kell, szintoly nagy hiba, mint beszélni, mikor inkább hallgatni kellett volna” – írja a gróf *Naplójában*. Beszélünk, amikor beszélni kell, emberként és tudósként egyaránt felelősségünk. A Széchenyi szellemi örökségét ápoló Akadémiának, amelynek közel kétszáz éve közfeladata, hogy a nemzet tanácsadójaként a tudomány objektivitásával segítse a döntéshozókat, különösen is az. Ez a felelős örökség vezeti az Akadémiát, amikor nyilvános állásfoglalásaiban és a mindenkor kormányzat munkáját segítő szakértői anyagaiban is rendre kiáll a tudományos

tények érvényre juttatása, a nemzet tudással való felvértezése mellett.

A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat során azokat a tudományos kérdéseket vizsgáljuk és tárjuk szakszerű és közérthető formában minden érdeklődő elé, amelyek megértése és megoldása életbe vágó, nem csupán nemzetünk, hanem Európa, sőt az egész emberiség számára. És emellett az élet izgalmas csodáiról, a bennünket körülvevő világ olyan dimenzióiról is szólnak, amelyeket csak napjainkban tár fel a tudomány. Kutatóként tudjuk: a valóság csodái messze felülmúlják képzeletünket. A következő hetekben ezt a csodát, a világ megismerésének örömét szeretnénk megosztani a társadalom minél szélesebb rétegével.

Kedves Érdeklődők!

A Magyar Tudomány Ünnepe programjai nem csupán arra alkalmasak, hogy átfogó képet nyújtsanak a tudomány legújabb eredményeiről, hanem azt is bemutatják, hogy milyen széles együttműködés valósul meg a hazai tudományosság különböző szereplői között. A Magyar Tudományos Akadémia területi bizottságai, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, az ország különböző egyetemei, a rendezvénysorozatba bekapcsolódó minisztériumok és művészeti intézmények mind-mind változatossá és évről évre egyre gazdagabbá teszik a programkínálatot. Köszönöm a munkáját, kreatív kezdeményezőkészletét mindenkinek, aki részt vesz az idei programsorozat megszervezésében. Mindannyian sokat tettek és tesznek azért, hogy a Magyar Tudomány Ünnepe valóban az egyetemes és teljes magyar tudomány ünnepe lehessen határon innen és túl.

A *Hitelben* Széchenyi István így írt: „Oktassuk, világosítsuk fel egymást, álljunk sokan össze, mert mit tehet egy ember... Eldarabolva hazánk tagos mezein hány szép feltétel s jóakarát némul s némult el már, mely egyesüléssel s egyetértéssel vajmi szépet és nagyot alkotna s alkotott volna!” A Magyar Tudományos Akadémia köztestülete, osztályai, bizottságai már hosszú ideje hatékonyan működnek együtt egymással és az Akadémia mindenkorai vezetésével a tudomány eredményeinek közérthető megismertetésében, a kutatók munkájának közkinccsá tételében.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Fiatalok!

Az MTÜ két különösen fontos célja idén a tudomány iránti bizalom erősítése, és a fiatal, kiemelten a középiskolás korosztály megszólítása.

De az MTÜ csak az egyik eszközünk a célok elérésében. Mint tudják, tavaly ősszel az Akadémia kezdeményezésére elindította a Középiskolai MTA Alumni Programot. Ennek keretében az évek során kutatóvá érett egykori

diákok látogatnak el hajdani gimnáziumukba, gyakran más középiskolákba is, a határainkon innen vagy túl. Élmenyeiket, eddigi életútjukat, tapasztalataikat felidézve hozzák közelebb a fiatalokhoz a tudományos gondolkodás értékeit, módszertanát, hitelességének forrását, a kutatás világát tudomány-népszerűsítő előadások és az azt követő beszélgetések formájában.

Idén ősszel pedig meghirdettük az MTA Alumni Program középiskolai tanulmányi versenyét a klímaváltozásról és fenntarthatóságról. A versenyre nemcsak kérdésekkel, hanem a diákok alapos tájékozódását és a kérdéssel foglalkozni kívánó tanárok oktatói munkáját is segítő tudományos háttéranyagokkal is készültünk, amelyek összeállításában az érintett tudományos osztályok mellett kommunikációs és oktatási szakemberek is részt vettek, hogy a felkészülés ne csak tartalmas, de izgalmas is legyen. Az online fordulókkal kezdődő, majd személyes jelenléttel tartott döntővel záruló verseny nemcsak az egy évvel ezelőtt indított program eredményességéhez járul hozzá, hanem egy olyan témával vonzza a fiatalokat a tudomány világához, amelyről naponta hallanak, amely személyesen érinti őket. Örömmel jelenthetem be, hogy a verseny iránt hatalmas az érdeklődés: csaknem 700 csapat jelezte részvételi szándékát.

A fiatalok megszólításában különösen számítunk, és a tapasztalatok alapján bizvást számíthatunk is a Fiatal Kutatók Akadémiájára. Fiatal kutatóink jelenléte a tudományos életben – ezen belül itt, a Magyar Tudomány Ünnepen – és a társadalom szolgálatában azért is fontos, mert ők beszélnek legjobban az egyetemisták, gimnazisták nyelvét, és nálunk, akadémikusoknál, idősebb kutatóknál sokkal jobban ismerik szokásaikat, kommunikációs csatornáikat.

Kedves Fiatalok! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Magyar Tudomány Ünnepe nemcsak úgy közösségi ünnep, hogy a tudósok, kutatók elmondják, közzé-, vagyis közössé teszik a legfrissebb tudományos eredményeket. Hanem úgy is, hogy együtt gondolkodókként, valódi résztvevőkként számítunk Önökre, különösen az idén útjára induló Tudományünnep+ sorozatunk dinamikus programjain. Hiszen a tudomány mindenkié. Ahogy 197 évvel ezelőtt Széchenyi István felszólalásának célja is az volt, hogy a tudomány az egész nemzet javát szolgálja. Hogy megérezzük, felfedezzük együtt a tudomány titkait.

Hogy együtt járjunk az úton a világ megismerése felé, a világ, a valóság szeretete felé. Mert semmi sem igazolja hívebben a tudományt: „a való, akárki mit mond, többet ér a képzeletnél”.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Erdi Anna

a Magyar Tudományos Akadémia
főtitkárhelyettese

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Ünneplő Közönség!
Kedves Vendégeink!

Van a londoni British Múzeumban egy az ókori Ninivéből származó ékirásos agyagtábla, amelyen a Vénusz bolygó égi helyzetének megfigyeléséről szóló lista látható. A több mint 3700 éves csillagászati emlék nem csupán értékes kultúr- és tudománytörténeti kincs, hanem annak is ékes bizonyítéka, hogy az ember már a civilizáció hajnalán is próbálta a világot különböző szabályok alapján megalkotott módszerekkel megismerni és leírni.

Azóta sem teszünk másként. A kutatók a természet és a társadalom jelenségeit, folyamatait vizsgálják, és az őket foglalkoztató kérdéseket újabb és újabb elméletek alapján, folyamatosan tökéletesített módszerek alkalmazásával próbálják megválaszolni.

Sokszor ott van az örökös kétely, „a valami nem stimmel” nyugtalanító érzése a kíváncsisággal keveredve, ami a kutatók legfőbb motivációja és egyben a tudomány hajtóereje is a kezdetek óta. A tudomány pedig – miként a Magyar Tudomány Ünnepe idei programsorozatának mottója is mondja: út a világ megismeréséhez.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Immár 19. alkalommal gyűltünk össze itt, a tudomány palotájában, hogy emlékezzünk alapítónk, gróf Széchenyi István nemes gesztusára, amellyel 1825. november 3-án felajánlotta birtokai egyévi jövedelmét egy tudós társaság létrehozására.

Miként a tudomány módszerei, úgy az Akadémiának a tudomány legújabb eredményeit bemutató egy

hónapos, országos és határon túli rendezvénysorozata is folyamatosan változik.

A fiatalabb korosztályok hatékonyabb elérésének nem titkolt szándékával indítjuk el idén a Tudományünnep+ elnevezésű sorozatot, amely a közismert TED-előadásokhoz hasonlóan dinamikus, élvezetes formában nyújt betekintést egy-egy izgalmas tudományterületbe.

Az első ilyen esemény ma este Rácz András történésznek az Ukrajnában dúló háborúról szóló előadása lesz. A következő napokban és hetekben szó lesz többek között az energiaválságról, a megújuló energiaforrásokról és a klímaváltozás várható hatásairól is. Vagyis csupa olyan téma kerül terítékre, amely mindenkit érint, meghatározza jelenünket és jövőnket egyaránt. A hagyományoknak megfelelően természetesen ünnepi nyitóelőadással kezdődik a teljes programsorozat. Ma ezt Pléh Csaba, az MTA rendes tagja tartja „A tudások feszültségei a megismerő emberben: a modern pszichológia hozzászólása a tudományos világnézet vitáihoz” címmel.

Az előadó rávilágít arra, hogy hosszú gyermek- és serdülőkorával az ember tanulásra ítélt lény. Az emberi gondolkodás erényeinek és csapdáinak megismerése elősegítheti, hogy a gyermek kíváncsisága megmaradjon, és az érett felnőtt nyitott maradjon a világra, a tudásra és a tudományra.

Mint ezt mindannyian örömmel látjuk, idén már szerencsére személyes részvétellel tarthatjuk meg a mai eseményt, és remélhetőleg zavartalanul zajlik majd a többi rendezvény is. Az elmúlt évek sikeres tapasztalatai alapján idén is közvetítjük a kiemelt eseményeket élő adásban, majd a felvételeket közzétesszük az MTA YouTube-csatornáján, ahol bármikor visszanezézhetők. Így jóval több emberhez jutnak el a sokakat érdeklő témákról szóló előadások. Ugyanakkor természetesen örömmel várjuk mindazokat, akik személyesen is szeretnének jelen lenni rendezvényeinken itt, az MTA Székházban. „A tudomány a valóság költészete” – így jellemzi a tudomány és a művészetek kapcsolatát Richard Dawkins. Ezt a szép gondolatot mintegy kiterjesztve idén először vesz részt rendezvény-sorozatunkon önálló, kiemelt programmal a SZIMA és az MMA.

A SZIMA – a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia – a versfordítás új útjairól tart szimpóziumot. A program keretében a kortárs költészet kiváló képviselői beszélnek majd klasszikus és modern költők versei fordításának elméleti és gyakorlati kérdéseiről. Az esemény során zenei illusztrációként egy-egy vers több fordításban is elhangzik majd hangszeres kísérettel.

Az MMA – a Magyar Művészeti Akadémia – programjának előadásaiból kiderül egyebek mellett, hogy milyen együttműködés valósult meg a tudomány és

a művészet között a vörösiszap-katasztrófa utáni új-jáépítésben. A *80 huszár* című filmet elemző előadás a történelmi hitelesség és az irodalmi fikció kérdéskörét vizsgálja. De megtudhatjuk azt is, hogy a monokromatikus lézerfény miként vált a képzőművészet eszközévé.

Idén is sor kerül hagyományos tudományünnepi rendezvényeinkre, mint amilyen például a Tudomány és Parlament. Küldetésével összhangban a Magyar Tudományos Akadémia szakértői és testületei útján támogatni törekszik az Országgyűlést és a kormányzatot a nemzeti energiapolitikai stratégia tudományos megalapozásában. Az előadások utáni panelbeszélgetés résztvevői a tudomány és a szakpolitika együttműködési lehetőségeit tekintik át az energiaellátás biztonsága, megfizethetősége és fenntarthatósága érdekében.

A Nők a tudományban című, immár szintén hagyományos rendezvényünkön idén a műszaki tudomány sokszínűségét mutatja be négy kutatónő. Szó esik arról, hogy miként változtatta meg a számítógép a mechanikát, és ez hogyan jelent meg a mindennapi életben – pl. az emberi gerinc modellezésében. Megtudhatjuk, hogy milyen környezetvédelmi problémákat kell megoldani a polimerek tervezésekor, és választ kapunk arra is, hogy milyen előnyeik vannak a sokat emlegetett hátrányok mellett a lakótelepeknek. Végül szó lesz arról is: hogyan lehet felhasználni a mozgáselemzéseket az egészségügyben és a sportmozgások optimalizálásában.

A következő hetekben az Magyar Tudományos Akadémia 11 tudományos osztálya is szinte minden napra kínál izgalmas témákat tárgyaló rendezvényeket – összesen több mint 40 eseményt –, kiváló előadók részvételével. A Fiatal Kutatók Akadémiája tagjai idén is sokszínű programban mutatják be kutatási témájukat.

Végül a tudományünnepi rendezvénysorozat záróeseményén a tavalyihoz hasonlóan idén ismét az Anima Musicae Kamarazenekar ad koncertet, ahol Bartók *Divertimentója* és Beethoven *4. szimfóniája* csendül majd fel.

Kedves Ünneplő Közönség!

Bízom benne, hogy a világ megismerését lehetővé tévő tudomány eredményei és a különböző művészeti ágak sokszínű kínálatából mindenki megtalálja az őt érdeklő rendezvényeket. Minden programunkhoz tartalmas, jó szórakozást kívánok az MTÜ Programtanácsának nevében.

Köszönöm figyelmüket!

KIEMELT PROGRAMOK

2022. november 3., csütörtök 10.00–14.00

A 2022. ÉVI MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE RENDEZVÉNYSOROZAT NYITÓÜNNEPSÉGE

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[A rendezvény zártkörű, online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

PROGRAM

Levezető elnök: *Hudecz Ferenc*, az MTA természettudományi alelnöke

Megnyitó

Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese, az MTÜ Programtanácsának elnöke

Köszöntő

Freund Tamás, az MTA elnöke

Novák Katalin köztársasági elnök

A köztársasági elnöki köszöntőt felolvassa *Király András László*, a Köztársasági Elnöki Hivatal tervezésért és elemzésért felelős igazgatója.

A 2022. évi Eötvös József-koszorúk, valamint az MTA 2022. évi tudományos díjainak átadása

Tudományos előadás: A tudások feszültségei a megismerő emberben: a modern pszichológia hozzászólása a tudományos világnézet vitáihoz

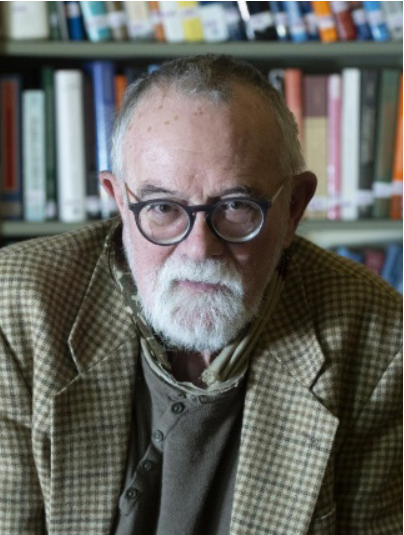
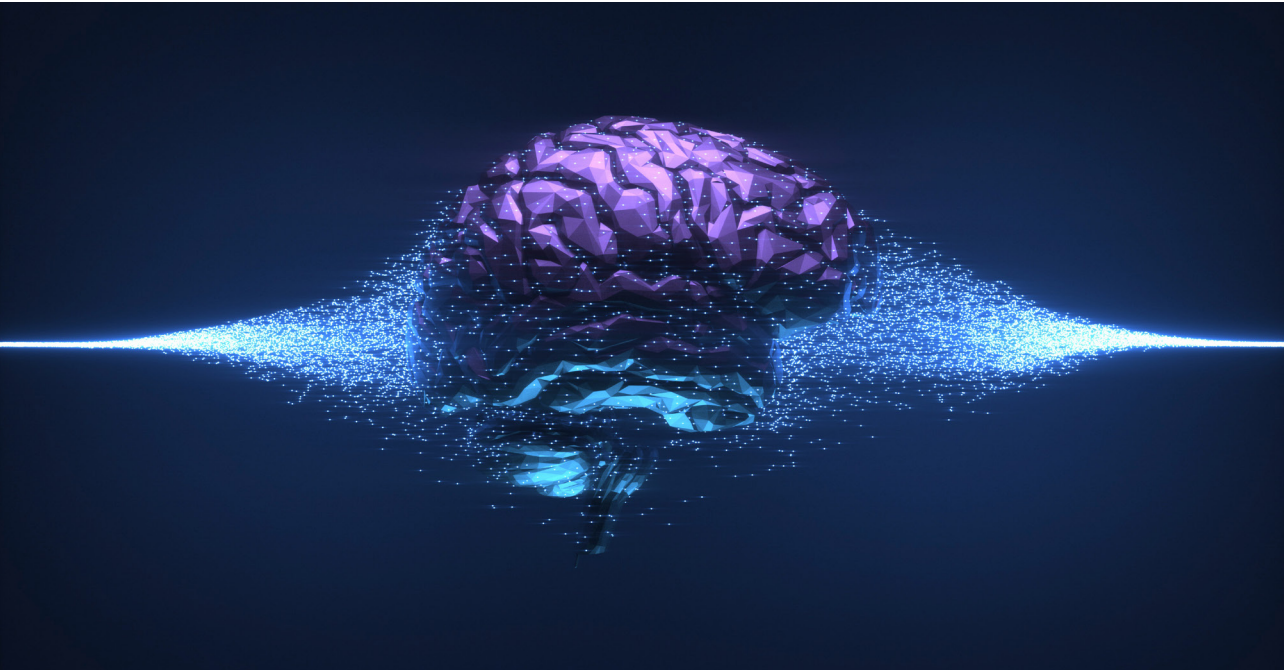
Pléh Csaba pszichológus, nyelvész, az MTA rendes tagja

Tudomány: út a világ megismeréséhez – így szól az MTÜ idei mottója. Az előadás mellett érvel, hogy ennek fontos feltétele az is, hogy az ember saját gondolkodását is tudományosan elemezze. Mindennapjainkban sokszor látjuk, hogy az emberek elveszítik az észszerűség fonalát, önmagába zárt világuk meggyőződéseit ismételtetik, átlépve a tények és a más vélemények korlátait. A modern pszichológia túlmegy az efeletti sóhajtozáson. Megpróbálja rendszerezni, hogyan és miért tévedünk, amikor érdekeink fonatában, az idő sürgetése közepette hozunk döntéseket. A modern pszichológia egyszerre akarja védeni a megismerő ember autonómiáját, a „merjünk tudni” (*sapere aude*) elvét, és néz szembe azzal, hogy vágyak és érdekek nélkül sehová sem jutunk, s egymásnak feszülő vágyaink tudásainkat is harcossá és karcossá teszik.

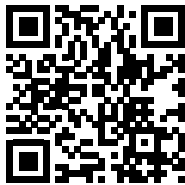
A tudomány segíti e téren is az önkritikát. Ugyanígy egyensúlyt teremt abban is, hogy miközben társaink elvárásaikkal eltorzítják a „tisztá tudást”, igazodóvá és előítéletessé tesznek, ugyanakkor éppen társainktól tanulunk, és értjük meg egymás szempontjait. Hosszú gyermek- és serdülőkorával az ember tanulásra ítélt lény. Az emberi gondolkodás erényeinek és csapdáinak megismerése elősegítheti, hogy a bölcsőben rugdalózdó bölcsék kíváncsisága megmaradjon, és mind a serdülő, mind az érett felnőtt magát próbálva nyitott maradjon a világra, a tudásra és a tudományra.

Zárszó

Kollár László, az MTA főtitkára

Pléh Csaba
pszichológus, nyelvész
az MTA rendes tagja

MTA 1825

2022. november 3., csütörtök 18.00–19.00

MIT TUDUNK AZ UKRAJNAI HÁBORÚ KATONAI ESEMÉNYEIRŐL, ÉS HONNAN TUDJUK?

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Rácz András történész, Oroszország-szakértő

2022. november 7., hétfő 18.00–19.00

MAGYAR SUGÁRZÁSMÉRŐ RENDSZER A GATEWAY ŰRÁLLOMÁS VÉDELMEBEN A HOLD KÖRÜL

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Zábori Balázs fizikus, űrkutatási rendszer-mérnök

A 2020-as évek közepétől az emberiség visszatér a Holdra, és onnan indul tovább a nagy álom, a Mars felé. A 2024–25-től a Hold körüli pályán megépülő űrállomást, a Lunar Gatewayt nem védi majd a Föld mágneses tere, sem pedig atmoszféra, így az űrhajósokat akár 700-szor akkora dózis érheti a kozmikus sugárzásból, mint egy embert a Földön. Ezért a Lunar Gateway sugárzásvédő burkolatot kap, és folyamatosan figyelik személyzetének sugárterhelését. A kísérleti sugárzásmérő rendszer (IDA) fejlesztésének vezetésére az Európai Űrügynökség (ESA) nyílt versenypályázatot írt ki. A pályázat nyertese az ELKH Energiatudományi Kutatóközpont Űrkutatási Laboratóriuma lett, ami óriási elismerése a magyar űrtevékenységnek. Az IDA rendszert fejlesztő konzorcium tagja többek között egy magyar űripari cég, a REMRED Kft., a Német Űrügynökség, az AIRBUS és az ADVACAM s.r.o. cseh űripari cég.

2022. november 8., kedd 10.00

NŐK A TUDOMÁNYBAN: A SOKSZÍNŰ MŰSZAKI TUDOMÁNY A HÉTKÖZNAPOKBAN

ELŐADÁSOK ÉS KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS
MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

PROGRAM

Levezető elnök: Kollár László, az MTA főtitkára

Köszöntő
Kollár László, az MTA főtitkára, építőmérnök, egyetemi tanár (BME Építőmérnöki Kar Hidak és Szerkezetek Tanszék)

ELŐADÁSOK

Hogyan mérhető az emberi mozgás?
Kiss Rita, az MTA levelező tagja, építőmérnök, tanácskezelő egyetemi tanár (BME Gépészmérnöki Kar Mechatronika, Optika és Gépészeti Informatika Tanszék)

Tervezetten újrahasznosítható polimerkompozitok
Toldy Andrea, az MTA doktora, vegyészmérnök, egyetemi tanár (BME Gépészmérnöki Kar Polimerteknika Tanszék)

Biztonságos optikai kommunikációs rendszerek és hálózatok
Udvary Eszter PhD, villamosmérnök, egyetemi docens (BME Villamosmérnöki Kar Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszék)

Boltozatok statikája: Évezredek tapasztalatai a mai mechanika tükrében
Bagi Katalin, az MTA doktora, építőmérnök, egyetemi tanár (BME Építőmérnöki Kar Tartószerkezetek Mechanikája Tanszék)

A modern urbanisztika öröksége: lakótelepsors
Benkő Melinda PhD, építészmérnök, habil. egyetemi docens (BME Építészmérnöki Kar Urbanisztika Tanszék)

2022. november 8., kedd 18.00–19.00

KVANTUMSZÁMÍTÓGÉPEK – MÍTOSZ ÉS VALÓSÁG

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS
MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Zimborás Zoltán fizikus

Az utóbbi években szinte naponta találkozunk olyan hírekkel, hogy a hamarosan megépítendő kvantumszámítógépek új korszakot nyitnak, alapjaiban forgatják fel az informatikát, és mindent megváltoztatnak. Az előadás során ezeknek az állításoknak járunk utána. Először megismerjük azokat az alapvető kvantumfizikai elveket, amelyek elvezettek a kvantumszámítógép ötletéig. Ezután áttekintjük, hogy egy esetlegesen működő kvantumszámítógép milyen feladatokban és mennyire múlja felül a klasszikus számítógépeket. Az előadás második felében pedig kiderül, mit lehet tudni a különböző egyetemek, kutatóintézetek és multinacionális cégek kvantumszámítógép-fejlesztéseiről.

2022. november 9., szerda 18.00–19.00

FESZÍTŐ KÉRDÉSEK AZ ENERGETIKÁBAN: ELLÁTÁSBIZTONSÁG VAGY DEKARBONIZÁCIÓ? VAGY ÉS?

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Aszódi Attila energetikai mérnök, gépészmérnök

Az orosz–ukrán háború kapcsán kialakult európai energiaellátási válsághelyzet és energiaár-robbanás minden korábbinál aktuálisabbá teszi az energetikai kérdéseket. Amíg az elmúlt két évtizedben az energetikai átmenet elsősorban a fosszilis energiahordozók célzott kivételéről és a szén-dioxid-kibocsátás csökkentéséről (dekarbonizáció) látszott szólni, mára előtérbe került az ellátásbiztonság, vagyis hogy rendelkezésünkre áll-e a szükséges mennyiségű energia. Emellett a háztartások, a közintézmények és az ipari vállalatok egyaránt a magas energiaáraktól szenvednek. Milyen folyamatokat indíthat be az energiaellátási válság? Hátterbe szorulhat-e a dekarbonizáció? Mit tehet a politika, és mit az egyének? Ezekre a kérdésekre igyekszik válaszolni az előadás.

2022. november 10., csütörtök 9.30–13.00

TUDOMÁNY ÉS PARLAMENT: A NEMZETI ENERGIAPOLITIKA STRATÉGIAI KIHÍVÁSAIELŐADÁSOK ÉS KERESZTAL-
BESZÉLGETÉS

MTA Székház, Díszterem

1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)**PROGRAM**

9.30–09.40

Köszöntő*Freund Tamás*, az MTA elnökeELŐADÁSOK A NEMZETI ENERGIAPOLITIKA
STRATÉGIAI KIHÍVÁSAIRÓLLevezető elnök: *Imre Attila* egyetemi tanár (BME Gépész-
mérnöki Kar Energetikai Gépek és Rendszerek Tanszék)

9.40–10.00

A Magyar Kormány fenntarthatósági céljai*Raisz Anikó* államtitkár (Technológiai és Ipari Minisz-
térium Környezetügyért és Körforgásos Gazdálkodá-
sért Felelős Államtitkárság)

10.00–10.20

**Energiapolitikai kihívások és kormányzati
válaszok***Horváth Viktor* főosztályvezető (Technológiai és Ipari
Minisztérium Energia- és Klímapolitikáért Felelős
Államtitkárság)

10.20–10.40

**Nemzeti Energia Stratégia 2030: milyen
módosításokat implikálhatnak a 2018 óta
bekövetkezett főbb geopolitikai, makrogazdasági
és energiapiaci változások?***Kaderják Péter* központvezető (BME Zéró Karbon
Központ)

10.40–11.00

**Az atomenergia helye és szerepe a klímavédelmi,
ellátásbiztonsági és iparfejlesztési célok
elérésében***Aszódi Attila* dékán, egyetemi tanár (BME Természet-
tudományi Kar; BME Nukleáris Technikai Intézet)

11.00–11.30

Szünet

11.30–12.30

**Panelbeszélgetés: A tudomány és a szakpolitika
együttműködési lehetőségei az energiaellátás
biztonsága, megfizethetősége és
fenntarthatósága érdekében**Moderátorok: *Imre Attila* egyetemi tanár (BME Gépész-
mérnöki Kar Energetikai Gépek és Rendszerek Tan-
szék); *Oberfrank Ferenc* köztestületi igazgató (MTA)

Résztevők:

Goldfárth József technológiai transzfer vezető
(MOL-csoport)*Horváth Ákos* főigazgató (ELKH Energiatudományi
Kutatóközpont)*Horváth Péter János* elnök (Magyar Energetikai és Köz-
mű-szabályozási Hivatal)*Kiss Csaba* műszaki vezérigazgató-helyettes (MVM
Magyar Villamos Művek Zrt.)*Szabó István* elnökhelyettes (Nemzeti Kutatási, Fej-
lesztési és Innovációs Hivatal)*Tompos András* igazgató (ELKH Természettudományi
Kutatóközpont Anyag- és Környezetkémiai Intézet)

12.30–12.50

Kérdések és válaszok

12.50–13.00

Zárszó*Kollár László*, az MTA főtitkáraKérjük, kísérje figyelemmel online
közvetítésünket az MTA YouTube-
csatornáján.

MTA 1825

2022. november 10., csütörtök 18.00–19.00

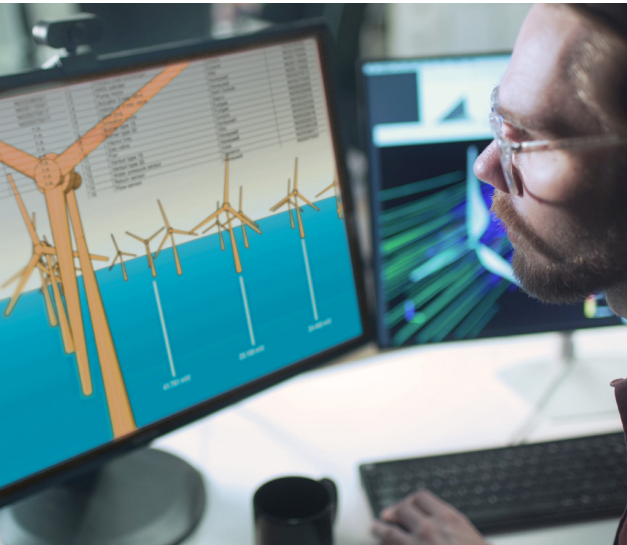
A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOKRÓL
KÖZÉRTHETŐEN: CSODASZER VAGY
ZSÁKUTCA?

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Janáky Csaba vegyész

A gyorsan növekvő globális energiaigény és a globális felmelegedéssel kapcsolatos aggodalmak felerősödésével egyre nagyobb figyelem irányul a megújuló energiaforrások kiaknázására. Az új, zöld technológiák elterjedésének azonban gátat szab a megújuló energiaforrások időszakossága (pl. napszakok váltakozása), illetve, hogy a megtermelt villamos energia tárolására egyelőre nincs általánosan kielégítő megoldás. A rövid távon alkalmazható akkumulátoros tároláson túl az időszakosan megtermelt többletenergia kémiai tárolása olyan megoldást kínál, amely az ipari folyamatokba is könnyen integrálható (különböző nagy energiasűrűségű vegyületekben, pl. H₂-előállítással). Az előadó bemutatja, milyen lehetőséget kínálnak a megújuló energiaforrások, és milyen kihívásokat jelentenek a szolgáltatók és a felhasználók számára. Végül olyan tudományos-technológiai megoldásokat villant fel, amelyek lehetővé teszik a különböző energetikai-ipari szektorok integrációját és ezáltal a megújuló energiaforrások gyors térnyerését.

2022. november 11., péntek 18.00–19.00

MAGYAROK A HONFOGLALÁS ELŐTT
TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Sudár Balázs történész, turkológus

Bár a 10. századi Magyar Fejedelemség története is sok kérdést tartogat, nagy vonalakban talán értelmezhető az események íve. Az azonban, hogy korábban mi történt, szinte teljesen a homályba vész. Pedig nagyon jó volna tudni valamit erről az időszakról, hiszen a magyarság ekkor lép a történelem színpadára. Bár vannak a korszakra vonatkozó írott forrásaink, elbeszéléseink, s számos társtudomány hozzátette a maga információit a kérdések tisztázásához, valójában elenyészően kevés az, amit biztosan állíthatunk. Egészen alapvető kérdésekre sem tudjuk a válaszokat: Kik hívták magukat magyarnak a korszakban? Hogyan viszonyul ehhez a csoporthoz az Árpád vezette honfoglaló közösség? Kik és hol beszéltek magyarul? Hány magyarnak tekinthető politikai közösség létezett? A nagyfokú bizonytalanság közepette alig néhány szál akad, amelyet megragadhatunk, történelmi eszközökkel vizsgálhatunk, és ha biztos eredményekre nem jutunk is általuk, valamiféle irányokat talán mégis kijelölnek. Az eredmény sokkal kevesebb, mint amennyit a társadalmi elvárás megkívánna. De a nem tudás tudása mégis jobb talán, mint a túlzottan optimista kijelentések megfogalmazása, amelyek néhányszor félrevitték már korai történelmünk kutatását.

2022. november 14., hétfő 18.00–19.00

A LÁTÁS HELYREÁLLÍTÁSÁNAK ÉS
A LÁTÁSVESZTÉS LASSÍTÁSÁNAK
LEHETŐSÉGEI

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Roska Botond neurobiológus

2022. november 16., szerda 10.00–14.00

Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia
A LEHETSÉGES VÁLTOZATOK.
KONFERENCIA A VERSFORDÍTÁSRÓL 1.

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

PROGRAM

Bevezető. A versfordítás művelődéstörténeti
szerepváltozásai

Ferencz Győző

Fordítás és csinálmány

Nádasdy Ádám

Szerelmem, a hexameter

Csehy Zoltán

Horatius politikai költészetéről – a Római ódák új
fordítása

Imre Flóra

Kávészünet

A mű egysége mint versfordítói probléma
Walther von der Vogelweide költészetében

Márton László

Rímek nélkül, kalákában. Egy Keats-szonett
fordításának története

Váraday Szabolcs

Koncert: Benjamin Britten: 3. csellószt (Op. 87)

Rohmann Ditta (cselló)

2022. november 16., szerda 18.00–19.00

VEGAHÚS ÉS LABORÉTEL – ALTERNATÍV
ÉLELMISZEREK ELŐÁLLÍTÁSA,
VERSENYKÉPESSÉGE ÉS SZÉLES KÖRŰ
ALKALMAZÁSUK JÖVŐBENI LEHETŐSÉGEI

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Popp József agrár-közgazdász

A globális népességnövekedés továbbra is populációs bombát jelent, ezzel szemben a Föld biokapacitása korlátozott. A növekvő élelmiszer-szükséglet földhasználat-változáshoz, többek között erdőirtáshoz vezet, az erdő helyét mezőgazdasági tevékenység, elsősorban marhatartás, valamint pálmaolaj- és szójatermelés váltja fel. Mindez jelentősen hozzájárul a globális klímaváltsághoz: az emberi eredetű globális üvegházgáz-kibocsátás több mint harmadáért élelmiszer-ellátási láncok felelnek, főleg a fosszilis energia növekvő felhasználása miatt. Számottevő azonban az állattenyésztés metán-kibocsátása is, aminek oka, hogy a világ fejlett országaiban az élelmiszerfogyasztási szokásokban meghatározó szerepet tölt be az állati fehérje. Hogyan kell megváltoztatni a globális élelmiszer-termelést a fenntarthatóság érdekében? Milyen alternatív fehérjeforrások közül választhatunk? Hús-e a vegahús, az air protein vagy a laborhús? A vega- és laborhús előállítása valóban kisebb ökológiai lábnyomot hagy, mint a hagyományos hús-termelés? Többek között ezekre a kérdésekre ad választ az előadás.

2022. november 17., csütörtök 18.00–19.00

AZ IRODALOMTUDOMÁNY MINT DIGITÁLIS BÖLCSESZET: AKTUÁLIS KUTATÁSI IRÁNYOK ÉS FEJLESZTÉSI EREDMÉNYEK A NEMZETI KLASSZIKUSOK SZÖVEGÉNEK FELDOLGOZÁSÁBAN ÉS KÖZZÉTÉTELÉBEN

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem

1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: Kecskeméti Gábor irodalomtörténész

Az informatika térhódítása az elmúlt évtized során alaposan átalakította az irodalomtudomány módszertanát és szemléletét is. Minden korábbinál szabatosabbá vált a szoros szövegelemzés; a nagy terjedelmű szövegek özőnén (például az egyes nemzetek regényirodalmának egészén) alkalmazható, olykor már a mesterséges

intelligencia tartalom- és érzelemlemző eljárásaival is támogatott statisztikai módszerek pedig olyan műfaji, tematikai és retorikai sajátosságok megragadását tették lehetővé, amelyek korábban elérhetetlenek lettek volna. A magyar irodalomtörténet, a nemzeti klasszikusok életműve olyan terep, ahol a számítógéppel támogatott szövegfeldolgozó és közzevető eljárásoknak meghatározó a jelentőségük. Ezekben a fejlesztésekben vezető szerepet játszik a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézete, amely 2021 óta a Digitális Örökség Nemzeti Laboratórium konzorciumi tagjaként végezheti fejlesztéseit. A munkában az irodalomtörténeti alapkutatás és az informatikai innováció kutatási célképzetei a legszorosabb szimbiózisban vannak, méghozzá úgy, hogy a nemzeti identitás meghatározó fontosságú kulturális örökségének, a nemzeti irodalmi hagyomány szöveges emlékeinek elérhetőségét és átláthatóságát a korábbiakkal össze sem mérhető mértékben biztosítják.

Az előadás az irodalomtudománynak e digitális fejlesztések után elérhető új kutatási módszereit és célkitűzéseit szemlélteti, a 19–20. század néhány nemzeti klasszikusának szövegeit használva látványos példaként.

TUDOMÁNY MINDENKINEK
MTA PODCAST

Beszélgetések a tudomány művelőivel eredményekről és kérdésekről, melyeket mi magunk is feltennénk – ez az MTA Podcast.

mta.hu/podcast

2022. november 21., hétfő 10.00

Magyar Művészeti Akadémia

MŰVÉSZET ÉS TUDOMÁNY – KÖZÖS UTAK A VILÁG MEGISMERÉSÉHEZ. AZ MMA AKADÉMIKUSAI A KULTÚRA EGYSÉGÉRŐL A TUDOMÁNYÜNNEPEN

ELŐADÁSOK

MTA Székház, Díszterem

1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

PROGRAM

A tudomány és a művészet élő együttműködése a vörösiszap-katasztrófa utáni újjáépítésben

Turi Attila akadémikus (MMA)

Az interferenciák megszelídítése (Hogyan vált a monokromatikus lézerefény a képzőművészet eszközévé?)

Csáji Attila akadémikus (MMA); Kroó Norbert akadémikus (MTA)

Történelmi hitelesség és irodalmi fikció a 80 huszár című filmben

Kovács István akadémikus (MMA)

A kiszámított holló, avagy „a műalkotás filozófiája”

Orosz István akadémikus (MMA)

A Néprajzi Múzeum eszméje és új épülete

Ferencz Marcel akadémikus (MMA)

2022. november 21., hétfő 14.00–18.00

Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia

A LEHETSÉGES VÁLTOZATOK. KONFERENCIA A VERSFORDÍTÁSRÓL 2.

MTA Székház, Nagyterem

1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

PROGRAM

Apollón arany lantja. Az ógörög kardalköltészet szabadverses átültetéséről

Déri Balázs

Ha a zene nem áldozható fel. Gerard M. Hopkins költészetének fordításáról

Olty Péter

Bíbelődés és szövegváltozatok

Mesterházi Mónika

Kávészünet

A latin hexameter mint fordítási probléma

Kőrösi Imre

Pont fordítva. Magyar vers idegen nyelven

Imreh András

Zárszó

Ferencz Győző

2022. november 21., hétfő 18.00–19.00

FAJKIHALÁSOK: OTT VAGYUNK A LISTÁN?

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: *Báldi András* ökológus

A földtörténetben példátlan ütemű fajkihalás zajlik, ami az ökológiai rendszerek súlyos válságát jelzi. Míg a dinoszauruszok eltűnéséhez több százezer évre volt szükség, az észak-amerikai vándorgalamb mintegy ötven év alatt eltűnt az emberi tevékenység következtében. Miért baj ez? Miért ne örüljünk, ha a kerti pikniket egyre kevésbé zavarják meg a szánkba repkedő rovarok nyaranta? Mi a biodiverzitás szerepe az élővilág működésében? Az előadás életbe vágóan fontos példákkal illusztrálja, milyen haszna van a fajgazdagságnak az ember számára, és hogyan működnek a sérülékeny ökológiai rendszerek, amelyeknek mi is szerves részei vagyunk, és mit kellene tenni az élhető jövőért.

2022. november 22., kedd 18.00–19.00

A KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAI A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

TUDOMÁNY-NÉPSZERŰSÍTŐ ELŐADÁS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

Előadó: *Lakatos Mónika* klimatológus

Vajon meddig élvezhetjük a négy évszakot a Kárpát-medencében? Az adatok szerint az éghajlatváltozás az átlagosnál jobban sújtja e régiót, ami jelentős következményekkel jár a természetes ökoszisztémákra és minden termelő és szolgáltató ágazatra. Mérések igazolják, hogy gyakoribbá váltak a komoly hóhullámok, a csapadékhullás éven belüli eloszlása megváltozott,

nőtt az aszályhajlam, intenzívebbé vált a csapadékhullás. Milyen éghajlatvédelmi intézkedéseket szükséges hozni, és hogyan alkalmazkodhatunk a felmelegedés hatásainak mérsékléséhez? Többek közt erről lesz szó az előadásban.

2022. november 25., péntek 10.30–13.00

Fiatal Kutatók Akadémiája

ÚJ IRÁNYOK A DAGANATOS BETEGSÉGEK KUTATÁSÁBAN ÉS KEZELÉSÉBEN

ELŐADÁSOK

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

PROGRAM

10.30–10.45

Megnyitó

Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese (ELTE TTK);
Solymosi Katalin, a Fiatal Kutatók Akadémiájának társelnöke (ELTE TTK)

10.45–11.00

Daganatok a múltban – Nem csak a modern ember betegsége a rák?

Hajdu Tamás antropológus, habil. egyetemi docens (ELTE TTK Biológiai Intézet Embertani Tanszék)

11.00–11.15

A daganatos megbetegedések és az életszínvonal összefüggései – jellemzők globális szinten és csak a magas jövedelmű országokban

Pintér Tibor közgazdász, főiskolai docens (BGE Közgazdasági és Üzleti Tudományok Tanszék)

11.15–11.30

Ki a legény a vér-agy gáton? Az áttétes daganatok kialakulása az agyban

Wilhelm Imola kutatóorvos, tudományos főmunkatárs (Szegedi Biológiai Kutatóközpont Biofizikai Intézet)

11.30–11.45

Célzott „atomfegyverünk” a daganatok ellen – a modern sugárterápia

Fröhlich Georgina fizikus (Országos Onkológiai Intézet Sugárterápiás Központ; ELTE TTK Biofizikai Tanszék)

11.45–12.25

Kerekasztal-beszélgetés az előadók részvételével

Moderátor: *Dömötör Orsolya* gyógyszerész, egyetemi adjunktus (SZTE Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszék)

12.25–12.30

Zárszó

Solymosi Katalin, a Fiatal Kutatók Akadémiájának társelnöke (ELTE TTK)

A program időtartama alatt igény esetén gyermekfelügyeletet biztosítunk a résztvevők számára. Az igényeket, kérjük, legkésőbb 2022. november 17-ig jelezzék Pethő-Szirmai Juditnak az fka@titkarsag.mta.hu e-mail-címen.

2022. november 25., péntek 14.00–16.00

Fiatal Kutatók Akadémiája

BEMUTATKOZNAK A FIATAL KUTATÓK AKADÉMIÁJÁNAK TAGJAI

ELŐADÁSOK

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

PROGRAM

14.00–14.10

Megnyitó

Kecskés Gábor, a Fiatal Kutatók Akadémiájának társelnöke, egyetemi docens (Széchenyi István Egyetem; ELKH Társadalomtudományi Kutatóközpont)

14.10–14.20

A nanogyűrűk urai: ciklodextrinek alkalmazása a kémia és biológia határterületén

Béni Szabolcs gyógyszerész, egyetemi docens (SE Farmakognóziai Intézet)

14.20–14.30

A föld sója: a sóstressz hatása növényi szintestekre

Solymosi Katalin növénybiológus, egyetemi adjunktus (ELTE TTK Növényismeret Tanszék)

14.30–14.40

A kémiai elemek keletkezésének vizsgálata részecskegyorsítókkal

Kiss Gábor Gyula fizikus, tudományos főmunkatárs (ELKH Atommagkutató Intézet)

14.40–14.50

Az iontranszporterek jelentősége gasztrointesztinális kórképekben

Venglovecz Viktória biológus, az MTA doktora, egyetemi docens (SZTE Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet)

14.50–15.00

Előre jelezhetőek-e a földrengések?

Kovács István János geológus, tudományos főmunkatárs (ELKH Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet)

15.00–15.10

Az egyházak szerepvállalása a közoktatásban és az oktatáspolitikában

Neumann Eszter szociológus, tudományos munkatárs (ELKH Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet)

15.10–15.20

A restaurációs ökológia frontvonalai az élőhely-rekonstrukciók évtizedében

Török Péter növényökológus, az MTA doktora, egyetemi tanár (DE Ökológiai Tanszék)

15.20–15.30

Szerkezetkutatás ionmobilitás-tömegspektrometriával

Schlösser Gitta vegyész, egyetemi adjunktus (ELTE TTK Analitikai Kémiai Tanszék)

15.30–15.40

Kender-keringő: a Cannabis sativa kacskaringós útja a gyógyászatban

Csupor Dezső gyógyszerész, az MTA doktora, egyetemi docens (SZTE Klinikai Gyógyszerészeti Intézet)

15.40–15.50

A társállatok szerepe az emberek életében

Kubinyi Enikő etológus, az MTA doktora, tudományos főmunkatárs (ELTE TTK Etológia Tanszék)

15.50–16.00

Zárszó

Kecskés Gábor, a Fiatal Kutatók Akadémiájának társelnöke, egyetemi docens (Széchenyi István Egyetem; ELKH Társadalomtudományi Kutatóközpont)

A program időtartama alatt igény esetén gyermekfelügyeletet biztosítunk a résztvevők számára. Az igényeket, kérdéseket, legkésőbb 2022. november 17-ig jelezzék Pethő-Szirmai Juditnak az fka@titkarsag.mta.hu e-mail-címen.

2022. november 29., kedd 10.00–12.30

DIÁKOK AZ AKADEMIÁN – KULISSZÁK MÖGÖTT

ELŐADÁS ÉS GYŰJTEMÉNYEK LÁTOGATÁSA

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

A rendezvény zártkörű.

PROGRAM

10.30–11.00

Lotz Károly freskói az Akadémia Dísztermében

Bicskei Éva, az MTA Művészeti Gyűjtemény vezetője

11.00–12.30

Az MTA KIK Keleti Gyűjtemény, Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye, valamint a Könyvtár felolvasótermének meglátogatása

2022. november 30., szerda 19.00

A 2022. ÉVI MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE RENDEZVÉNYSOROZAT ZÁRÓÜNNEPSÉGE

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján

PROGRAM

Az MTÜ rendezvénysorozatának zárása

Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese, az MTÜ Programtanácsának elnöke

Koncert

Animae Musicae kamarazenekar (művészeti vezető: G. Horváth László)

Vezényel: Tihanyi László, a SZIMA Zenei Alkotóművészeti Osztályának elnöke

Műsor:
Bartók Béla: Divertimento
Ludwig van Beethoven: 4. szimfónia

AZ MTA TUDOMÁNYOS OSZTÁLYAINAK PROGRAMJAI

2022. november 7., hétfő 9.00–12.50

MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

A PETŐFI-KUTATÁS HELYZETE: EREDMÉNYEK ÉS FELADATOK

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján

2022. november 7., hétfő 10.30–14.00

MTA Földtudományok Osztálya

ADATFORRÁSOK ÉS ADATBÁZISOK MEGÚJULÁSA A FÖLDRAJZTUDOMÁNYBAN

ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán

2022. november 8., kedd 14.00–16.50

MTA Fizikai Tudományok Osztálya

10 ÉVES LETT A HIGGS-BOZON

ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán

2022. november 9., szerda 10.00–13.00

MTA Biológiai Tudományok Osztálya

VAN ÚJ A NAP 3.0 ALATT

SZIMPÓZIUM

Természettudományi Kutatóközpont
1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 2. fszt., Nagyterem

2022. november 9., szerda 10.00–13.40

Az MTA Földtudományok Osztálya és a Magyarhoni Föld-tani Társulat közös rendezvénye

200 ÉVE SZÜLETETT SZABÓ JÓZSEF,
A HAZAI GEOLÓGIA MEGTEREMTŐJE
ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 10., csütörtök 10.00–16.00

MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya

ARANYBULLA 800
TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 14., hétfő 10.00–16.00

MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

MÚLTUNK SZÍNEVÁLTOZÁSAI.
CSÍKSOMLYÓ ÉS AZ EGRI CSILLAGOK MINT
EMLÉKEZETHELY

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA
MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 14., hétfő 10.00–13.05

Az MTA Fizikai Tudományok Osztálya és a Wigner Fizikai Kutatóközpont közös rendezvénye

MAGYAR RÉSZVÉTEL A NAPRENDSZER
ŰRSZONDÁS KUTATÁSÁBAN –
SZEGŐ KÁROLY-EMLEKÜLÉS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 15., kedd 10.00–12.00

MTA Kémiai Tudományok Osztálya

A ZÖLD ÁRNYALATAI: A KUTATÁSTÓL
AZ IPARI MEGVALÓSÍTÁSIG
TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 15., kedd 13.00–18.00

Az MTA Műszaki Tudományok Osztálya és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem közös rendezvénye

AZ ENERGIAELLÁTÁS BIZTONSÁGA –
HOGYAN MERRE?
ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 16., szerda 14.00–17.30

MTA Fizikai Tudományok Osztálya

ATOMENERGETIKAI INNOVÁCIÓK
AZ ENERGIABIZTONSÁG ÉS
A KLÍMAVÉDELEM SZOLGÁLATÁBAN –
GLOBÁLIS TRENDK ÉS HAZAI
KAPCSOLÓDÁSOK

ELŐADÓÜLÉS
MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 17., csütörtök 9.00–17.00

MTA Földtudományok Osztálya

ÉLETTERÜNK A LÉGKÖR: MEGFIGYELÉS,
MODELLEZÉS, ELŐREJELZÉS –
48. METEOROLÓGIAI TUDOMÁNYOS
NAPOK

ELŐADÓÜLÉS
MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 17., csütörtök 10.00–14.00

MTA Orvosi Tudományok Osztálya

A MAGYARORSZÁGI SZEGREGÁTUMOKBAN
ÉLŐK EGÉSZSÉGE ÉS EGÉSZSÉGÜGYI
HELYZETE

SZIMPÓZIUM
MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 17., csütörtök 13.00–19.00

MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya

FACING THE FUTURE, FACING
THE SCREEN – 10TH BUDAPEST VISUAL
LEARNING CONFERENCE
NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS
KONFERENCIA

MTA Székház, Kisterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 18., péntek 9.00–14.00

Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Kar és a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar közös rendezvénye

BIONIKA AZ ALAPKUTATÁSTÓL
A FELHASZNÁLÁSIG
KONFERENCIA

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 18., péntek 9.00–14.00

MTA Földtudományok Osztálya

ÉLHETŐ LÉGKÖR: TUDOMÁNYALAPÚ
TANULÁS/TANÍTÁS A KÖZÉPISKOLÁKBAN –
48. METEOROLÓGIAI TUDOMÁNYOS
NAPOK

ELŐADÁSOK ÉS KEREKASZTAL-
BESZÉLGETÉS
MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 18., péntek 10.00–16.00

Az MTA Műszaki Tudományok Osztálya, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és a Széchenyi István Egyetem közös rendezvénye

A SOKSZÍNŰ ELEKTROTECHNIKA
KONFERENCIA

MTA Székház, Felolvasóterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 19., szombat 13.00–20.00

Az MTA Földtudományok Osztálya és a Magyar Földrajzi Társaság közös rendezvénye

A 150 ÉVES MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG
SZEREPE A HAZAI ÉS NEMZETKÖZI
TUDOMÁNYOS ÉLETBEN
ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 21., hétfő 10.00–13.00

MTA Agrártudományok Osztálya

MÚLT, JELEN, JÖVŐ – AZ ERDÉSZETI
KUTATÁSOK TÖRTÉNETE, HELYZETE,
PERSPEKTÍVÁI
ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Felolvasóterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 21., hétfő 10.00–13.00

MTA Orvosi Tudományok Osztálya

ÁTTÖRŐ INNOVÁCIÓK A TRANSZLÁCIÓS
MEDICINÁBAN: CÉLPONTOK ÉS FEGYVEREK
SZIMPÓZIUM

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 22., kedd 10.00–13.00

MTA Agrártudományok Osztálya

PARADIGMAVÁLTÁS A MEZŐGAZDASÁGI
BIOTECHNOLÓGIÁBAN
ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 22., kedd 10.00–13.00

Az MTA Orvosi Tudományok Osztálya és a Hungarian Centre of Excellence in Molecular Medicine (HCEMM) közös rendezvénye

IONCSATORNÁK MINT CÉLPONTOK
A MOLEKULÁRIS MEDICINÁBAN
SZIMPÓZIUM

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 22., kedd 14.00–17.00

MTA Orvosi Tudományok Osztálya

HALADÁS A MOZGÁSSZERVI GYÓGYÁSZAT
ÉS SPORTTUDOMÁNY TERÜLETÉN
SZIMPÓZIUM

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 23., szerda 10.00–14.00

MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

AZ UKRAJNAI HÁBORÚ ÉS VÁRHATÓ
KÖVETKEZMÉNYEI
KONFERENCIA

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 23., szerda 14.00–17.00

Az MTA Műszaki Tudományok Osztálya, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és a Széchenyi István Egyetem közös rendezvénye

ALAPKUTATÁSOK A KÖZLEKEDÉSBEN
ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Kisterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 24., csütörtök 10.00–13.00

MTA Agrártudományok Osztálya

FENNTARTHATÓ AGRÁRIUM:
PRECÍZIÓS GAZDÁLKODÁS, SZÉLES
KÖRŰ DIGITALIZÁCIÓ, MESTERSÉGES
INTELLIGENCIA
ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 24., csütörtök 11.00–13.00

MTA Biológiai Tudományok Osztálya

„AZ ÉV KIEMELKEDŐ SZÜNBIOLÓGIAI
TÉMÁJÚ EGYETEMI DOKTORI (PHD)
ÉRTEKEZÉSE” DÍJ ÁTADÁSA ÉS ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Felolvasóterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 28., hétfő 10.00–13.00

MTA Agrártudományok Osztálya

A HAZAI NYÚLTENYÉSZTÉSI KUTATÁSOK
HELYZETE ÉS LEHETŐSÉGEI
ELŐADÓÜLÉS

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem YouTube-csatornán](#)

2022. november 28., hétfő 10.00–14.30

MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

VÁLTOZÓ JELEN – VÁLTOZÓ JÖVŐ
KONFERENCIA

MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 29., kedd 10.00–15.00

Az MTA Agrártudományok Osztálya és az MTA Földtu-
dományok Osztálya közös rendezvénye

FUNKCIÓK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK FÖLD ÉS ÉG
HATÁRÁN, AVAGY HOGYAN BIZTOSÍTJÁK
A TALAJOK AZ EMBERI (JÓL)LÉTET

ELŐADÓÜLÉS
MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem
YouTube-csatornán](#)

2022. november 30., szerda 10.00–13.30

MTA Agrártudományok Osztálya

A HAZAI ÉLELMISZER-BIZTONSÁG
KIHÍVÁSAI

ELŐADÓÜLÉS
MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem
YouTube-csatornán](#)

2022. november 30., szerda 10.00–13.00

MTA Kémiai Tudományok Osztálya

SZERKEZETI KÉMIA ÉS BIOLÓGIA
(MEGEMLÉKEZÉS NÁRAY-SZABÓ ISTVÁN ÉS
KÁLMÁN ALAJOS AKADÉMIKUSOKRÓL)

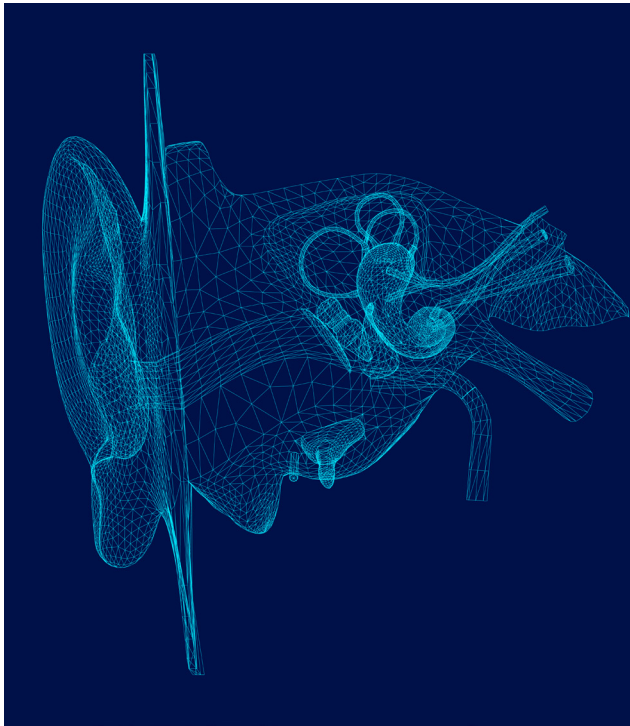
ÜNNEPI MEGEMLÉKEZÉS ÉS
EMLÉKKONFERENCIA
MTA Székház, Felolvasóterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 30., szerda 15.00–19.00

Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya, a Magyar Biofi-
zikai Társaság, a Semmelweis Egyetem Biofizikai és Su-
gárbiológiai Intézet és a Debreceni Egyetem Biofizikai és
Sejtbiológiai Intézet közös rendezvénye

BÉKÉSY-SZIMPÓZIUM: HOVÁ FEJLŐDÖTT
A HALLÁS MECHANIZMUSÁNAK
MEGISMERÉSE BÉKÉSY GYÖRGY ÚTTÖRŐ
MUNKÁJA ÓTA?

SZIMPÓZIUM
MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem
YouTube-csatornán](#)

TOVÁBBI PROGRAMOK
AZ MTA SZÉKHÁZBAN

2022. november 3., csütörtök 13.00

MTA Könyvtár és Információs Központ

SÁRGA ISTENEK ÉS RITKA NYELVEK
NYOMÁBAN – LIGETI LAJOS-
EMLÉKKIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓ
MTA Székház, Aula
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 8., kedd 9.00–12.25

MTA Fenntartható Fejlődés Elnöki Bizottság

A FENNTARTHATÓSÁG TÁRSADALMI
FELTÉTELEI

ELŐADÁSOK
MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem
YouTube-csatornán](#)

2022. november 8., kedd 9.30–16.00

Az MTA Könyvtár és Információs Központ és a Scientific
Knowledge Services közös rendezvénye

FOCUS ON OPEN SCIENCE

MTA Székház, Felolvasóterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 9., szerda 10.00–12.00

MTA Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottság

NŐK A TUDOMÁNYBAN: BIOTECHNOLÓGIA
A KUTATÁS-FEJLESZTÉSBEN: KURRENS
TRENDEK

ELŐADÁSOK ÉS KERESZTAL-
BESZÉLGETÉS
MTA Székház, Díszterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.
[Online közvetítés az MTA YouTube-csatornáján](#)

2022. november 15., kedd 10.00–11.05

MTA Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottság

NŐK A TUDOMÁNYBAN: 100 ÉVE HUNYT
EL HUGONNAI VILMA, AZ ELSŐ MAGYAR
ORVOSNŐ

ELŐADÁSOK

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem
YouTube-csatornán](#)

2022. november 16., szerda 10.00–14.00

MTA Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottság

NŐK A TUDOMÁNYBAN: A NŐK HELYZETE
A TUDOMÁNYOS PÁLYÁN

ELŐADÁSOK ÉS KEREKASZTAL-
BESZÉLGETÉS

MTA Székház, Nagyterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

[Online közvetítés a Magyar Tudomány Ünnepe – Nagyterem
YouTube-csatornán](#)

2022. november 22., kedd 10.00–16.20; november
23., szerda 10.00–13.00

A Magyar Orvostársaságok és Egyesületek Szövetsége és
a Magyar Osteológiai és Osteoarthrológiai Társaság közös
rendezvénye

FÓKUSZBAN A MOZGÁSSZERVI BETEGSÉGEK

ELŐADÁSOK ÉS KEREKASZTAL-
BESZÉLGETÉS

MTA Székház, Felolvasóterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

2022. november 25., péntek 14.00–16.05

MTA Közoktatási Elnöki Bizottság

A KÖZOKTATÁS FEJLESZTÉSÉNEK TÁVLATI
FELADATAI

SZIMPÓZIUM

MTA Székház, Felolvasóterem
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

